

Aprenentatge i desenvolupament II

Codi: 102084

Crèdits: 4

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500798 Educació Primària	FB	3	1

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Andy Morodo Horrillo

Correu electrònic: Andy.Morodo@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: Sí

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Marta Flores Coll

Susana Donada Colomer

Equip docent extern a la UAB

Elisabet de las Heras

Prerequisits

L'assignatura *Aprenentatge i Desenvolupament II*, en tant que assignatura bàsica, no té prerequisits especials d'entrada. Però les competències i l'opció metodològica que es pren sí que requereixen una actitud participativa de l'estudiant, que es concreta en la participació activa a l'aula, la predisposició a canvis conceptuals, la lectura dels textos proposats i el treball cooperatiu amb els/les companys/es de classe.

Objectius

L'assignatura *Aprenentatge i Desenvolupament II* forma part de la matèria *Formació Bàsica: Aprenentatge i desenvolupament de la personalitat* (Ordre Ministerial ECI/3857/2007). Es tracta d'una formació bàsica, de caràcter obligatori, relacionada amb les matèries bàsiques de l'àrea del coneixement de Ciències Socials i Jurídiques: Educació i Psicologia. En el seu conjunt, la matèria té 18 crèdits ECTS, que es distribueixen en tres assignatures de caràcter obligatori, de 6, 4 i 5 crèdits respectivament: *Aprenentatge i Desenvolupament I*; *Aprenentatge i Desenvolupament II* i *Diferències i Inclusió*. Cada assignatura té una durada semestral i es situen als cursos de segon i tercer.

Aprenentatge i desenvolupament II és una assignatura bàsica de 4 crèdits dins del Pla d'estudis de Graduat/da en Educació Primària. Conjuntament amb la resta d'assignatures del pla d'estudis, molt especialment les de pedagogia, sociologia i didàctiques específiques, s'orienta a la professionalització creixent de l'estudiant de Magisteri. Té l'objectiu d'ajudar a construir criteris per a l'anàlisi i comprensió de les pràctiques educatives escolars i desenvolupar habilitats per al disseny i la pràctica de l'ensenyament.

Els objectius formatius de l'assignatura són:

- Analitzar la interacció entre els processos de desenvolupament i aprenentatge, i valorar l'influència dels diferents contextos educatius. Identificar i interpretar les diferents necessitats educatives i d'aprenentatge de l'alumnat.
- Analitzar actuacions educatives en l'àmbit de l'educació formal i aprofundir els aspectes cognitius, motrius, afectius i socials interactius del desenvolupament.
- Analitzar els propis processos d'aprenentatge, l'organització del coneixement i els processos psicosocials i motivacionals que tenen lloc en el context de l'aprenentatge escolar.
- Revisar les pròpies creences i teories sobre l'aprenentatge i l'ensenyament amb l'ajut de les aportacions teòriques més rellevants, l'anàlisi sobre l'experiència personal com a mestres i com a alumnes, l'anàlisi de les observacions realitzades durant el Pràcticum, i la contrastació amb els companys/es.

Competències

- Abordar i resoldre problemes de disciplina.
- Analitzar críticament el treball personal i utilitzar els recursos per al desenvolupament professional.
- Analitzar i comprendre els processos educatius a l'aula i fora d'ella relatius al període 6-12.
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats), per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Comprendre els processos d'aprenentatge relatius al període 6-12 al context familiar, social i escolar.
- Conèixer i aplicar a les aules les tecnologies de la informació i de la comunicació.
- Conèixer i saber exercir les funcions de tutor i orientador en relació amb l'educació familiar al període 6-12.
- Conèixer les característiques d'aquests estudiants, així com les característiques dels seus contextos motivacionals i socials.
- Conèixer les propostes i desenvolupaments actuals basats en l'aprenentatge de competències.
- Fomentar la convivència a l'aula i fora d'ella, resoldre problemes de disciplina i contribuir a la resolució pacífica de conflictes.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Reflexionar entorn les pràctiques d'aula per tal d'innovar i millorar la tasca docent. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l entre els estudiants.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Buscar informació, organitzar-la i presentar-la a classe utilitzant els recursos TIC.
2. Conèixer i valorar les diferents modalitats de formació permanent de professorat, tant formals com informals per a l'avenç cap a la inclusió.
3. Dissenyar petites actuacions d'intervenció escolar (principalment actuacions a l'aula) o de recerca educativa (partir de la reflexió sobre les actuacions a l'aula) que permetin millorar la qualitat de l'ensenyament.
4. Dominar les competències comunicatives verbals i no verbals i les habilitats socials que permeten optimitzar el clima relacional d'aula i potenciar la funció docent i tutorial.
5. Entendre les implicacions de l'aprenentatge de competències (transversalitat, ús condicional i identificació de continguts bàsics) i la seva relació amb els diferents tipus de coneixements.
6. Entendre les perspectives constructivistes com a una eina per a l'anàlisi, comprensió i millora de les pràctiques escolars.
7. Estimar la importància dels factors socioafectius en l'aprenentatge escolar ('autoconcepte, atribucions causals i motivació).
8. Experienciar competències socioemocionals (com l'avaluació d'altres) per tal de poder exercitar-les i millorar-les.
9. Identificar les diferents concepcions sobre el desenvolupament, i les seves implicacions sobre les pràctiques d'ensenyament.

10. Identificar les estratègies i fases en l'aprenentatge de les actituds, valors i normes, entenent el conflicte com una oportunitat d'aprenentatge.
11. Identificar les influències educatives en els processos d'aprenentatge dels infants.
12. Reconèixer la importància de la competència social, i dintre dels diferents tipus de coneixements, la rellevància i el tractament educatiu de les actituds, valors i normes.
13. Reconèixer la importància dels coneixements previs dels alumnes com a punt de partida de la construcció del coneixement, identificant els tipus i formes d'activar-los, avaluar-los i reestructurar-los.
14. Reflexionar a l'aula, a la llum dels continguts treballats, sobre les experiències de pràctica professional, de forma crítica i constructiva.
15. Ser conscient de l'evolució del concepte d'intel·ligència cap a posicions més plurals i de la complexitat de la seva potencialitat influència sobre l'èxit escolar.
16. Simular el rol de tutor de forma ajustada en les entrevistes amb famílies.
17. Situar la disciplina en l'aprenentatge de les normes i valors, en el marc de la negociació i resolució educativa dels conflictes.
18. Valorar el treball en equip entre mestres i altres professionals en la identificació, avaluació i resposta a les necessitats educatives dels infants, i elaborar treballs en equip al llarg de l'assignatura.
19. Valorar la interacció entre iguals, entendre les bases de l'aprenentatge entre iguals com a procés d'ajuda a la reflexió i, a l'hora, per fomentar l'autonomia.

Continguts

1. Psicologia i Educació. Conceptualització del procés d'ensenyament-aprenentatge.

1.1. La psicologia de l'educació en la professió docent.

1.2. Concepció d'aprenentatge. Perspectives socioconstructivistes de l'ensenyament i l'aprenentatge com a instrument d'anàlisi, interpretació i millora de l'educació escolar.

2. Docent. Ensenyament i competències professionals.

2.1. Les competències professionals en la docència. Construcció de la identitat docent i resolució d'incidents crítics.

2.2. L'ensenyament com a ajuda ajustada i el traspàs progressiu del control i la responsabilitat a l'alumnat.

3. Alumnat. Aprenentatge i desenvolupament personal.

3.1. Inclusió i atenció a la diversitat.

3.2. Motivació acadèmica.

4. Contingut. Aprenentatge autèntic i basat en competències.

4.1. El currículum: Coneixements, estratègies i competències.

4.2. Aprendre, ensenyar i avaluar per competències.

Metodologia

En termes generals, la metodologia que es durà a terme en aquesta assignatura incorpora els següents punts:

- Paidocentrisme.
- Mètodes i tècniques d'aprenentatge cooperatiu i col·laboratiu.
- Perspectiva de gènere.
- Concepció socioconstructivista i dialògica, en la qual la reflexió personal constitueix un procés elemental.
- Aprenentatge autèntic i basat en competències.
- Ús de les TIC-TAC-TEP

L'assignatura combinarà diferents metodologies d'aula com el debat, l'exposició, la simulació, l'anàlisi de casos, etc.

En relació a les tutories, cada docent informará de l'horari i del procediment per a reservar dia i hora. Les tutories poden ser individuals o grupals. El docent o la docent informará també si alguna de les tutories té caràcter obligatori.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencial en gran grup	10	0,4	
Seminaris	20	0,8	
Tipus: Supervisades			
Hores de supervisió, tutories i avaluació	20	0,8	
Tipus: Autònomes			
Treball autònom	50	2	

Avaluació

Criteris d'avaluació

Assistència: L'estudiant ha de mantenir una assistència mínima del 80% de l'assignatura per poder obtenir una qualificació positiva. Les absències parcials o retards també es tenen en compte a l'hora de valorar l'assistència.

Tal com s'indica al document: "Criteris i pautes generals d'avaluació de la Facultat de Ciències de l'Educació" aprovat per la COA a 28 de maig de 2015
(<http://www.uab.cat/web/informacio-academica/avaluacio/normativa-1292571269103.html>)

"Els justificants que algunes vegades es presenten en cas d'absència serveixen únicament per explicar l'absència, en cap cas són un eximent de la presencialitat. Només en casos excepcionals, i degudament documentats, el professorat responsable de l'assignatura podrà arbitrar, si és possible, activitats complementàries que compensin la presencialitat exigida"

Còpia i plagi: Del mateix document del punt anterior, s'extreu:

"La copia o plagi, tant en el cas de treballs com en el cas dels exàmens, constitueixen un delictes que pot representar suspendre l'assignatura". La còpia o plagi es penalitzarà amb un 0 com a qualificació, sense opció a recuperar, tant si és una evidència individual com si és en grup.

En aquesta línia, cal que en tots els treballs es realitzi una correcta citació de les fonts consultades, seguint les normes de l'estil APA (*American Psychological Association*).

Competència comunicativa: Per aprovar aquesta assignatura, cal que l'estudiant mostri, en les activitats que se li proposin, una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent. En totes les activitats (individuals i en grup) es tindrà en compte, doncs, la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació. L'alumnat ha de ser capaç d'expressar-se amb fluïdesa i correcció i ha de mostrar un alt grau de comprensió dels textos acadèmics. Una activitat pot ser retornada (no avaluada) o suspesa si el/la docent considera que no compleix aquests requisits.

Actitud: Per aprovar l'assignatura cal mostrar una actitud compatible amb la professió educativa i un compromís ètic amb els principis deontològics de la professió, és a dir, una actitud de respecte, on s'inclou la puntualitat, l'empatia o el respecte a la diversitat i pluralitat d'idees, persones i situacions. Per tant, no s'acceptaran actituds xenòfobes, masclistes, homòfobes o discriminatòries en general. També es requereix la participació activa, l'ús adequat dels dispositius electrònics, la responsabilitat i el pensament crític.

Evidències d'aprenentatge:

- La carpeta d'aprenentatge d'equip pondera amb un percentatge del 33% de la qualificació final de l'assignatura. Aquesta ha de recollir les activitats i reflexions corresponents a cada bloc de contingut. És una eina d'avaluació formativa.

El professor o professora de cada grup definirà a principi de curs la manera de formar els equips de treball. La carpeta d'aprenentatge consta de diferents blocs temàtics. Caldrà realitzar una entrega parcial per a cada bloc, així com una entrega final de la carpeta revisada. En l'entrega final caldrà indicar i justificar les revisions realitzades a partir del feedback del professorat.

La carpeta d'aprenentatge parcial de cada bloc s'ha de lliurar com a màxim una setmana després de la finalització del bloc. Si no es lliura en el termini previst, el bloc quedarà suspès. Es podrà lliurar el bloc suspès amb la carpeta d'aprenentatge final i es penalitzarà el bloc amb una nota màxima d'un 6.

La carpeta d'aprenentatge final s'ha de lliurar 24h abans de la prova d'avaluació i ha de complir els requisits indicats i tenir tots els blocs aprovats. Les dates concretes de cada grup es poden consultar als corresponents programes de l'assignatura.

Tot i que la carpeta d'aprenentatge es realitza de manera cooperativa, es podrà atribuir una qualificació diferenciada als diferents membres de l'equip.

- L'elaboració en equip d'una proposta educativa basada en la recerca i la seva presentació pondera amb un percentatge del 15% de la nota final de l'assignatura. El professorat indicarà el format i les característiques de la presentació.
- Realització d'una prova de resolució d'un cas. Aquesta prova es fa en format *role-playing* i pot combinar la intervenció oral i escrita, així com la reflexió individual amb la discussió en grup. Pondera un 35% de la qualificació final de l'assignatura. La prova d'avaluació es realitzarà la sessió posterior a la finalització del darrer bloc temàtic.
- Per últim, es pondera amb un 17% de la qualificació final l'elaboració d'una reflexió individual, sobre una temàtica concreta, així com l'actitud i la participació realitzada al llarg de l'assignatura (qualitat de les aportacions, participació activa, pensament crític...).

El compliment de totes les activitats d'avaluació es considera condició necessària per aprovar l'assignatura. La mitjana ponderada de les puntuacions s'aplicarà a partir de qualificacions iguals o superiors a 4 en cadascuna de les activitats d'avaluació.

En cas de suspendre alguna de les evidències d'aprenentatge anteriors es podrà participar en una activitat complementària a mode de recuperació, amb els mateixos objectius i continguts que l'evidència suspesa, excepte en el cas de la carpeta d'aprenentatge, que no és recuperable. Les recuperacions es lliuraran una setmana després de la notificació a l'estudiant. En cas de ser activitats presencials, es realitzaran l'últim dia de classe o en la data negociada entre l'estudiant i el/la docent. Les recuperacions es penalitzaran amb una nota màxima d'un 6.

Per tal d'aprovar l'assignatura, caldrà obtenir una qualificació global igual o superior a 5. Si la puntuació és inferior. En cas que no es presenti alguna de les evidències d'aprenentatge, la qualificació final constarà com a *No presentat*. L'equip docent de l'assignatura decidirà l'atorgament de la qualificació de *Matrícula d'Honor* entre l'alumnat que tingui una qualificació excel·lent (igual o superior a 9) i que hagi mostrat una actitud activa, positiva i participativa al llarg de l'assignatura.

Projecte TransNatura

Transnatura és el títol del projecte pluridisciplinar dissenyat entre els equips docents de quatre de les assignatures de 3r curs del Grau en Educació Primària. Consisteix en una sortida de dos dies i una nit a la natura en la qual es vol proporcionar una vivència intensa i formativa en el medi natural que, a més a més de treballar objectius específics de cadascuna de les disciplines, també facilita l'abordatge d'aspectes transversals com per exemple la sostenibilitat, la vida saludable, la convivència i la relació entre escola i natura, entre d'altres.

Assignatures implicades: Didàctica de les Ciències Experimentals, Aprenentatge i Desenvolupament II, Educació Musical Visual i aprenentatge, Educació Física i la seva Didàctica I.

Si la situació sanitària ho permet, la sortida es durà a terme els dies 19 i 20 d'octubre per als grups 21 i 31, i els dies 26 i 27 d'octubre per als grups 41 i 71; així doncs inclou pernoctació. L'assistència és obligatòria. En cas que algú no hi pugui assistir per un motiu justificat, haurà d'acreditar-ho i realitzar un treball compensatori prèviament acordat amb l'equip docent. Les activitats que es realitzin durant la sortida formaran part de l'avaluació continuada de les diferents assignatures. L'equip docent especificarà a principis de curs les evidències d'aprenentatge i els criteris d'avaluació corresponents.

Els detalls relatius a horaris, preu, itinerari i equipatge es facilitaran amb 10 dies d'antelació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Carpeta d'aprenentatge	33%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19
Prova d'avaluació: resolució d'un cas	35%	0	0	3, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 19
Recerca aplicada: elaboració d'una proposta	15%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19
Reflexió individual i actitud	17%	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 11, 14, 16, 17, 18, 19

Bibliografia

Les referències que s'indiquen a continuació tenen un caràcter orientatiu. El professorat definirà el caràcter obligatori, recomanat o opcional d'aquelles referències que es consideren adients durant el desenvolupament del curs. En l'assignatura podran ser proposades lectures obligatòries i recomanades en català, castellà o anglès.

- Angelet, J., Bassedas, E., i Comadevall, M. (2011). Algunos modelos organizativos facilitadores del tratamiento de la diversidad y alternativos a los agrupamientos flexibles. A *Estrategias organizativas de aula. Propuestas para atender la diversidad*. Barcelona: Graó.
- Azorín, C.M. i Arnaiz P. (2013). Una experiencia de innovación en educación primaria: medidas de atención a la diversidad y diseño universal del aprendizaje. *Tendencias pedagógicas*, 22, 9-30.
- Badia, A. (2012). *Estrategias y competencias de aprendizaje en educación*. Madrid: Síntesis.
- Coll, C. (1999). La concepción constructivista como instrumento para el análisis de las prácticas educativas escolares. A C. Coll (Coord.), *Psicología de la instrucción: la enseñanza y el aprendizaje en la educación secundaria* (pp. 15-24). Barcelona: ICE- Horsori.
- Coll, C. (2010). Enseñar y aprender, construir y compartir: procesos de aprendizaje y ayuda educativa. A C. Coll (Coord.), *Desarrollo, aprendizaje y enseñanza en la Educación Secundaria* (pp. 31-61). Barcelona: Graó.

- Esteve, J. M. (2009). La docencia: competencias, valores y emociones. Dins *Seminario internacional: las competencias, los valores y las emociones de los profesores*. Perú: Organización de Estados Iberoamericanos.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació (n/d). *Desplegament del currículum a l'educació primària*. Barcelona: Direcció General de l'Educació Bàsica i el Batxillerat.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament (2013). *Materials per a l'atenció a la diversitat i la inclusió*. Barcelona: Direcció General de l'Educació Bàsica i el Batxillerat.
- González, A. (2005). Motivación intrínseca para el aprendizaje. A *Motivación académica. teoría, aplicación y evaluación*. Madrid: Pirámide.
- Monereo, C. (2010). ¡Saquen el libro de texto! Resistencia, obstáculos y alternativas en la formación de los docentes para el cambio educativo. *Revista de Educación*, 352, 583-597.
- Monereo, C. y Monte, M. (2011). *Docentes en tránsito: Incidentes Críticos en secundaria*. Barcelona: Graó.
- Sanmartí, N. (2010). Avaluar per aprendre. *L'avaluació per millorar els aprenentatges de l'alumnat en el marc del currículum per competències*. Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació. Direcció General de l'Educació Bàsica i el Batxillerat.
- Vaello, J. (2009). *El profesor emocionalmente competente. Un Puente sobre aulas turbulentas*. Barcelona: Graó.
- Wood, D. (2006). El habla en la enseñanza: Cómo las formas del habla del profesor afectan la participación del alumno. *Cooperación Educativa*, 68, 31-36.
- Zapata-Ros, M. (2012) *Teorías y modelos sobre el aprendizaje en entornos conectados y ubicuos. Bases para un nuevo modelo teórico a partir de una visión crítica del "conectivismo"*. Recuperat de <http://eprints.rclis.org/17463/>.